

VÉGE A PARLAGFŰ FÉNYKORÁNAK

Szerző: **CZÉKUS Borisz** mast. ing. agr. (borisz_82@yahoo.com)

Témavezető: **Dr. CZÉKUS Géza** rendes egyetemi tanár

Intézmény: John Naisbitt Tudományegyetem, Bioélelmiszer Termelői Kar, Belgrád

A parlagfű (*Ambrosia elatior* L.) napjaink egyik legszívósabb növényévé vált. Amint megjelennek a csírázáshoz szükséges minimális feltételek, a mag csírázásnak indul, és a növény pár héten belül virágba is borul. A média manapság lényegesen kevesebbet foglalkozik vele, mint évekkel ezelőtt. Vajon kevesebb is van belőle?

Megfigyeléseink alapján jelentős a parlagfű térvesztése az elmúlt tíz évben. Szabadka 50 legforgalmasabb pontján vizsgáltuk a növény előfordulását 2005-ben és 2015-ben. Az első vizuális megfigyelés alkalmával az esetek 74%-ában találtunk parlagfüvet. 2015-ben ugyanazon helyek mindössze 28%-án volt parlagfű. Főleg a városba vezető utak mentén, az egészségügyi intézmények, és a bevásárló központok környéken volt megfigyelhető. Pontosán körülhatárolható egy többszáz hektáros terület a város észak-keleti részén, amely a legfertőzöttebb.

Szabadka város területén a Közegészségügyi Intézet pollencsapdái 5 helyen mérik a pollenkoncentrációt. Idén az első parlagfű-pollent július 2-án jegyezték. Maximális koncentrációja augusztus 31-én volt (1061 pollen/m³). Párhuzamot vontunk a növény jelenléte, pollenkibocsátása és a városra hulló csapadék ideje között. Parlagfű-térképünket összevetettük a Kommunális rendőrséghez befutó bejelentésekkel, amelyek a parlagfüves területekről érkeztek.

Napjainkban Szabadka tereit, utcáit és közterületeit 24 munkás tisztítja két váltásban. 42 szakmunkás feladata a városi parkok, sétányok és egyéb zöld felületek ápolása, karbantartása. Részben az ő munkájuknak is köszönhető, hogy ma Szabadka központjában és forgalmasabb helyein kevés parlagfű van. A fő gondot a magukra hagyott épületek és telkek, valamint a város határában elterülő szántóföldek – elsősorban napraforgóparcellák és ugarok – jelentik.

Kulcsszavak: parlagfű, előfordulás, térvesztés, Szabadka

THE BEST DAYS OF RAGWEED ARE OVER

Author: **Borisz CZÉKUS**, master in agricultural engineering (borisz_82@yahoo.com)

Supervisor: **Prof. dr. Géza CZÉKUS**, full professor at the University of University of Novi Sad,

Institution: John Naisbitt University, Faculty of Biofarming, Belgrade

Ragweed (*Ambrosia elatior* L.) has proved to be one of today's toughest herbs. As the minimal necessary conditions for its germination appear, seed germination starts, and the plant blossoms in a few weeks' time. Today, the media does not take as much interest in this plant as years ago. Is there less of it?

According to our observations, the decline in ragweed populations has been significant over the past ten years. In 2005 and 2015 we investigated the presence of this plant on the 50 busiest spots in Subotica. During our first visual observation, we found ragweed in 74% of the cases. In 2015, in the same areas, we found ragweed in only 28% of the cases. It could be found mainly along roads leading to the city, and in areas around health institutions and shopping centres. We could precisely define an area of several hundred hectares in the north-east of the city as the most infected.

In the area of Subotica, pollentraps of the Institute for Public Health measure the concentration of pollen in 5 places. This year, the first ragweed pollen was registered on July 2. It reached its maximal concentration on August 31 (1061 pollen/m³). We drew a parallel between the presence of the plant, its pollen emission, and the time of precipitation in the city. We compared our ragweed-map with reports the Communal Police received on areas where ragweed was found.

Today, the squares, streets and public places in Subotica are kept clean by 24 workers in two shifts. Exactly 42 skilled workers are responsible for the maintenance of parks, alleys and other green spaces. It is in part because of their work that today there is little ragweed in the centre and in busier parts of Subotica. The main problem now is the presence of abandoned buildings and sites, as well as fields, in particular sunflower fields and fallows bordering the city.

Keywords: ragweed, occurrence, space loss, Subotica

SVE MANJE AMBROZIJE U SUBOTICI

Autor: **Boris CEKUŠ** mast. ing. agr. (borisz_82@yahoo.com)

Mentor: **Prof. Dr. Geza CEKUŠ**, redovni profesor

Institucija: Univerzitet Džon Nezbit, Fakultet za Biofarming, Beograd

Ambrozija (*Ambrosia elatior* L.) je jedna od najotpornijih biljaka sadašnjice. Čim se steknu minimalni uslovi za klijanje, seme proklija, a za nekoliko nedelja biljka iscveta. Mediji danas mnogo manje pažnje obraćaju ovoj biljci nego pre jedne decenije. Da li je to zbog činjenice da je ima manje?

Na osnovu naših zapažanja ambrozija je znatne površine izgubila u Subotici. Vizuelnom metodom pratili smo prisutnost ove biljke na 50 najfrekventnijim lokacijama u Subotici 2005. i 2015. godine. Pre deset godina u 74% slučajeva smo našli barem jednu biljku na posmatranom mestu. 2015. obišli smo ista mesta, međutim u svega 28% slučajeva smo locirali ovaj alergen. Ona je bila prisutna prvenstveno oko puteva koji vode do grada, zatim oko Opšte bolnice i u blizini trgovačkih centara. Jasno se može opisati jedna površina od više stotina hektara na severoistočnom delu grada koji je najzaraženiji sa ambrozijom.

Na teritoriji grada Zavod za Javno Zdravlje na pet mesta meri kvalitet i sastav vazduha. Ove godine prvih polenovih zrna klopke su registrovale 2. jula. Maksimalna koncentracija polenovih zrna je bila 31. avgusta. Taj dan je izmereno 1061 alergenog polena u kubnom metru vazduha. Stavili smo u funkciju prisutnost ambrozije i sorpciju njenog polena sa rasporedom padavina u gradu. Takođe, našu mapu ambrozije uporedili smo sa lokacijama Komunalne policije sa kojih su stigle prijave vezane za prisutnost ove biljke.

É L Ő T E R M É S Z E T T U D O M Á N Y O K

Danas trgove, ulice i javne površine Subotice održava 24 radnika. Četrdeset i dvoje su angažovani za negu i održavanje zelenih površina, parkova i drvoredova. Zahvaljujući i njihovom radu, danas u centru grada i na frekventnim čvorištima ima malo ambrozije. Glavni problem čine napuštene parcele i objekti u gradu, kao i oranice oko Subotice.

Ključne reči: **ambrozija, rasprostranjenost, gubitak prostora, Subotica**